

תת שמע

By special order to friends of TASHMA www.tashma.net

פרפראות הרב משה קליין

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני"
יהודה פונה אל יוסף ואומר לו "בי אדוני"
ידבר נא עבדך" במהלך שיחה זו עד
ההתגלות מוזכרים שבע פעמים המילה אדני
ושבע פעמים המילה עבד.
ו"יאמר בי אדוני" אנחנו כעת שנים עשר
יחד עם האבא (ללא יוסף), למרות הפניה בתואר
"עבד" אנחנו "בי אדוני" שנים עשר אדונים,
והמילה "אדני" המופיעה שבע פעמים גם
מרמזת על כך, שהרי אחד עשר (אחים) כפול
שבע הם בנימט' בי אדני (77).

"אשר מכרתם אותי מצרימה..." "כי
מכרתם אותי הנה"

יוסף מדגיש פעמיים את המלים "מכרתם
אותי" ההדגשה פעמיים באה לחזק את הרעיון
שמאחורי "מכרתם אותי" כרמז לחלומות שחלם
לפני מכירתו, החלום הראשון "והנה תסובנה
אלומותיכם", הרמז "מסביר" "תסבינה" "והנה
תסבינה כי יקיפו אותך כמלך עתיד לכידור אשר
עבדיו יחנו סביב לך".

החלום השני "והנה השמש והירח ו)
(11 כוכבים" בצירוף של "סב" (62) שהוא
שורש של "תסבינה" בגימט' 1,111 כמנין
"מכרתם אותי" - 1,111 רמז להם על התממשות
החלום, אנב המספר 1,111 פעמיים 11 רומז על
11 כוכבים, 11 אחים.

"אני יוסף אחיכם"

יוסף בהפוכי אותיות פיוס, יוסף אף ברגע
שהוא יכול להענישם על שמכרו אותו, מציין את
רוח הפיוס בדבריו "אחיכם" אני מדבר אליכם
כאחיכם ולא כמשנה למלך מצרים, אשר
מכרתם אותי מצרימה-סופי אותיות "רמיה"
לאחר שרימיתם את אבי בדבר גורלי, ובכל זאת
"אחיכם".

"אדוני שאל את עבדיו לאמר היש
לכם אב או אח"

כאשר יהודה מזכיר ליוסף את שאלותיו אם יש
לכם אב או אח יוסף רומז על המילים אח-
אב שלעיתיד לבוא ימלוך על עם ישראל המלך
אחאב שאת אבי אבותיו הלא הוא המלך
ירבעם באו ישראל להמליך בשכם, וע"פ פירוש
הרד"ק מדוע בשכם? כי שכם מזומנת
לפורענות, בשכם עינו את דינה, בשכם מכרו את
יוסף, ובשכם נחלקה מלכות דוד.

פרשה מפורשת הרב דוד שרעבי

המלך נבוכדנצר היה שליט כל כך חזק שלא היה צריך להיסמך על שום עם אחר,
בדרך כלל יש מדינות אשר לוקחות משפטים ודינים ממדינות אחרות כי הם צריכים להיות
מקובלים עליהם, ולכן המדינות קובעות אמנות בין לאומיות,
וכל מדינה קשורה במעט או בהרבה לכללים האלה
ולמשפטים האלה, מלבד זאת כל מדינה גם משתפת את כל
מיני התושבים של המדינה בשלטון, והמלך ממנה שרים גם
מאנשים שממוצא אחר כדי שיהיה לו שקט בממלכתו,
נבוכדנצר היה כל כך חזק עד כדי שלא היה צריך להתייחס
כלל למשפטים של עמים אחרים, וגם לא היה צריך לפייס אף

אחד ולמנות שרים שונים, אלא הוא קבע בלבד מה המשפט ומינה גם שרים רק מהעם
שלו! וכך מפורש בבניא חבקוק פרק א פסוק ז, וכך כתוב - איום וגורא הוא ממנו משפטו
ושאתו יצא, עד כדי כך היה חזקו של נבוכדנצר שהנביא חבקוק סימן עיגול בעפר ואמר
לקדוש ברוך הוא שאינו יוצא משם עד שיקבל תשובה איך אדם רשע מקבל כזה כח
שנראה שאף פעם לא יגמר.

אשר מזה נשמע לידע לצפות למלך המשיח אשר כשיבוא המשיח המשפט יהיה משפט

ברכת מזל טוב לאיש רב
פעלים, שכן קרוב

הר משה והינדא וינגרג הי"ו
על אירוסית בתם מרים בשעטו"מ
תזכו לראות נחת מכל יוצאי חלצכם
באורך ימים ושנים אבי"ר

ברכת מזל טוב למרבים
תורה וחסד, שכן קרוב

הר יהודה ויהודית קוקה הי"ו
על נישואי בגם
תזכו לראות נחת מכל יוצאי חלצכם
בגיד כשתלי ויתים סביב לשולחנך
באורך ימים אבי"ר

משפט שלמה הרב שלמה כהן

המקרה:

הוא הלך לביתו עם כל הפרטים הרלוונטיים
וקיבל את האישור בע"פ שהוא אכן השגיח

שהשחיתה
למהדרין, וניתן לשווק את
הבשר לצבור הרחב ברוגע.
איציק קיבל את המשלוח
אך היה מודאג במקצת כאשר
לא ראה שום חותמת כשרות
של אותו רב. אך כיוון שהוא
בעצמו דיבר איתו ותיאם עימו
את מספר המשלוח ועוד
פרטים מזהים, הוא הגיע
לרחבת ביהכ"נ כמתוכנן, עם
כל הבשר והבטיח לכל
הלקוחות השואלים, שזוהי
שחיטתו של הרב המפורסם
כמובן, שהוא בעצמו דיבר

איציק הכולבויניק של השכונה רצה לארגן
מכירת בשר בויל הזול עבור
אברכי השכונה. הוא יצר
קשר עם ספק גדול שאמר
לו שיש לו משלוח של
חמש מאות קילו בשר
שנשחט בהשגחה של רב
מפורסם בתחום, והוא מוכן
למכור לו במחיר מציאה.
איציק הסכים ופרסם
בשכונה אודות המכירה
המוזלת של הבשר בהכשר
מהודר שתתקיים ביום
המישי הקרוב ברחבת
ביהכ"נ.

איציק הינו אדם זהיר
ואחראי לכן החליט לברר ישירות עם הרב
המפורסם, שהוא אכן השגיח על השחיטה.

איציק הינו אדם זהיר
ואחראי לכן החליט לברר ישירות עם הרב
המפורסם, שהוא אכן השגיח על השחיטה.

צריך להיסמך על משפטים של אחרים, הוא אינו צריך לגדל את עצמו על ידי עזרה מן החוץ ולהיסמך על שם של ישיבה שתגדל אותו, או שם של אגודה או מפלגה, אלא כל השלטון וכל הכח בא ממעלת גופו ומידותיו שלו ולא על ידי אחרים!

בכמה מקומות מבואר שיוסף היה מלך במצרים, ורואים גם שיוסף נקרא בכמה לשונות של שלטון, בפרק מ"ב פסוק ו' כתוב ויוסף הוא השליט, בפרק מ"ה פסוק ח' כתוב ומושל בכל ארץ מצרים, ובפסוק ט' כתוב שמני אלהים אדון לכל מצרים, ונראה בדרך הרמז לבאר את שינוי הלשונות שכידוע שיש לאדם יצה"ר פנימי, היינו מדות האדם, ויש גם יצה"ר חיצוני מצד השפעת הסובבים, ונראה שהגדר של שליט מראה שיוסף היה שליט על היצה"ר הפנימי שליטה גמורה, ומושל מורה שהוא גם הנהיג לפי שליטתו את כל מידותיו והוא שאמרו חז"ל צדיקים לבם ברשותם, ואדון מורה על בעלות על הסוכב שאינם נכנסים לתוך רשותו, ומי שיש בו שלש מעלות אלו - שליט, מושל, ואדון, הוא נקרא מלך!!

ובגמרא מסכת גיטין דף ס"ב ע"א כתוב: ששאלו מהיכן יודעים שרבנן נקראים מלכים? אמר להם שכתוב - בי מלכים ימלוכו וגו', והביאור שמעלת מלך בפשטות כולו הוא רק בהשוואה לאדם אחר שאז נאמר שזה מלך משום שמושל על האחרים ואין האחרים מלכים, אמנם בגמרא מסכת ברכות דף ו' ע"ב רואים לא כך, אמר רבי חלבו אמר רב הונא כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין שנאמר סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא וגו', מאי כי זה כל האדם? אמר רבי אלעזר אמר הקב"ה כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה!! רבי אבא בר כהנא אמר שקול זה כנגד כל העולם כולו!! ר' שמעון בן עזאי אומר ואמרי לה ר' שמעון בן זומא אומר כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה!! הנה רואים כאן יותר שמעלת התלמיד חכם והירא את השם אינו רק במה שהוא ימשול על האחרים וחשיבותו יתירה מהם, אלא שהתלמיד חכם וירא השם בשמו לבד בלא היחס לזולתו גם מלך יקרא שכל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה

אין זה ממנו היינו מעם ישראל ומשכט יהודה, הרי תדע שעדיין נמצאים בעומק הגלות ושהחשך על פני תהום. אדם צדיק יש לו שלטון מוחלט, הוא אינו

אבל באה"ע ס' י"ז מצאנו שאם עד אחד אמר לאישה שבעלה מת, ועל סמך זה היא באה לבי"ד בטענה שנאמר לה שבעלה מת, וברצונה לקבל היתר ולהינשא לאחר, אם העד מכחיש שאמר לה כך, הוא נאמן. ומסביר הרמב"ן, שכל עדותה של האישה בנויה על מה שאמר לה העד, ואם מכחיש הוא את הדברים אע"פ שהיא טוענת שאמרו לה אחרת, העד נאמן. וזה לענין אסורים ולא לענין ממונ.

ובאה"ע ס' קט"ו בב"ש ס"ק ד' מבואר שדעת הב"י היא כמו שהסברנו במקרה של האישה שטוענת שפלוגי החכם אמר לה שהאוכל כשר, ואותו פלוגי מכחיש, אע"פ שהאוכל אסור באכילה היא אינה מפסידה את כתובתה, כי החכם נאמן לענין איסור והיתר ולא לענין ממונ. ורק אם יש שני עדים שהחכם לא הכשיר לה את האוכל, היא מפסידה את כתובתה. ואע"פ שהב"ש טוען שהרמב"ם חולק, ודעתו היא שגם לענין ממונ החכם נאמן, מכל מקום מסקנת הב"ש היא בב"י והיא גם כן דעת הרא"ש (לפירוש הב"י). אבל הח"מ אינו מסכים עם הב"ש, ודעתו שגם לענין ממונ, כיוון שהאישה אינה יודעת מעצמה אם האוכל כשר או לא, אלא מסתמכת על דברי החכם, והוא אומר שהוא לא הכשיר אותו החכם נאמן. אולם אף הוא מסכים שלא נראה שזו כוונת הרא"ש, אע"פ שאפשר לפרש שזו דעת השו"ע, ועיין שם בס"ק ד'. המסקנה היא שאע"פ שיש ראשונים שחולקים על המהלך שהסברנו בודאי שא"א להוציא ממונ מהמוחזק. ואיזיק מוחזק בכספם של לקוחותיו, לכן אע"פ שהבשר אסור באכילה כי הרב המפורסם בתחום מכחיש שהוא השנית, אי-אפשר לחייב את איזיק להחזיר את כספם כי הוא יודע שהרב אמר לו שהוא כן היה משנית, ואין הרב נאמן לחייב אותו להוציא מזומנים מכיסו.

ואע"פ שמבואר בחו"מ סימן רל"ב סעיף י"ב, ברמ"א, בשר שפסקו שהוא טרף מספק הווה מקח טעות, אע"פ שא"א להוכיח שהוא אכן טרף מכל מקום כיוון שאסור באכילה חייב המוכר להחזיר את כספו של הקונה ואינו יכול לומר לו "הבא ראה שהוא טרף ואחזיר לך את כספך" דבר שכמובן הקונה אינו יכול לעשות שאין לך מום גדול מזה שא"א לאכול את הבשר. מכל מקום במקרה שלנו בזמן מכירת הבשר הוא היה כשר לאכילה ללא שום פקפק על פי עדותו של המוכר, שהוא אדם ירא שמיי, וההכחשה שגרמה לו להאסר באכילה ארעה רק אחרי המכירה, ולכן אין זה דומה לספק טרף שנמכר, ואין המוכר חייב להחזיר לקונים את כספם.

התורה, והמלך והשררה יהיה משכט יהודה, וכל שלא תמצא דוגמת זה, אלא שתראה שנמכים על משפטי האומות ואפילו אם רק במקצת, או שדרך השררה

משפט שלמה - המשך

בודק, שקנה 2 קרמוני בשר, להתקשר בעצמו לרב המפורסם, ונדהם לשמוע ממנו שהוא אינו מכיר את המשלוח הנ"ל, הוא לא השגיח על השחיטה, וגם אינו זוכר ששוחח עם איזיק ולו גם מילה אחת אודות הנושא.

מור בודק הקפדן התגלה ככעסן, הוא פרסם את הדברים ותבע את איזיק להחזיר לכולם את כספם כי היה כאן מקח טעות. הרב המפורסם בתחום טוען שהוא לא השגיח על השחיטה ולכן הצבור אינו יכול לאכול את הבשר.

אך איזיק החביב הסביר לקהל שמסביב שהרב המפורסם בתחום אמר לו בפירוש שהוא היה המשגיח והבשר כשר למהדרין!!!

המענות:

מור בודק, המייצג את עצמו ואת הקהל טוען שאיזיק חייב להחזיר לכולם את כספם כי היה כאן מקח טעות. הבשר נמכר על דעת שהרב המפורסם בתחום היה משגיח, ומתברר שלא כך היה.

איזיק טוען שהרב המפורסם אמר לו שהוא היה המשגיח על משלוח זה ואינו יכול כעת לחזור בו מבלי להסביר איך ארעה טעות כזו. הוא עדיין מאמין שדבריו הראשונים היו האמת ואינו מוכן להחזיר לאנשים את כספם. הרב המפורסם בתחום הופיע כעד ומכחיש שהוא אמר לאיזיק שהוא היה המשגיח.

פסק-הדין:

איזיק אינו חייב להחזיר ללקוחות את כספם, והבשר אסור באכילה למי שסומך רק על שחיטתו של הרב המפורסם בתחום.

הסבר:

השאלה על כשרות הבשר היא שאלה של איסור והיתר, ובתחום הזה, עד אחד נאמן. **אבל** השאלה אם יש כאן מקח טעות וצריכים להחזיר את כספם של הלקוחות היא שאלה בדיני ממונות, וכדי להוציא ממונ ממישהו צריך שני עדים. עדותו של אדם אחד בודד אינה נחשבת.

ובשו"ע אה"ע ס' קט"ו מבואר שאישה שהאכילה את בעלה טרף והכשילה אותו באכילה נקראת עוברת על דת משה, ודינה הוא שיכול הבעל לגרש אותה ולא לשלם לה את כתובתה, בתנאי שהוא תמיד מקפיד על כשרות. ואם האישה אומרת שפלוגי החכם אמר לה שהאוכל כשר, ומתברר ע"י שני עדים כשרים שאין הדבר כך, מפסידה האישה את כתובתה. אבל אם אין עדים, ורק החכם מכחיש שהוא אמר לה שזה כשר, אינה מפסידה משום שהחכם הוא רק עד אחד.

לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו! ורואים שכל המצריים מלו את עצמם, אם כן איזה הוכחה זו לומר לאחיו שהוא מהול? והרי כל המצריים נימולים!

אלא צריך לומר שאין כאן שתי הוכחות א. שהוא מהול, ב. שהוא מדבר בלשון הקודש, אלא הכל הוכחה אחת!!

הגויים הערלים גם לשונם הוא לשון זול ופרוץ! ומה שיוצא מפיו של אדם מראה הרבה על פנימיותו, וזה מה שאמר יוסף לאחיו, הוא אמר להם תראו שאני מדבר אתכם בלשון הקודש, הפה שלי הוא טהור וזך, וזה סימן שאיני ערל אלא נימול ישראל ולא כמו שאר המצריים!!

(לשון לימודים)

(מ"ה י') וישבת בארץ גשן והיית קרוב אלי אתה ובניך ובני בניך וצאנך ובקרך וכל אשר לך,

שיגרת הלשון היום הוא לומר, "וישבת בארץ גשן והיית קרוב אלי אתה ואחי ובניהם", שכך נוהג לומר מי שרוצה שאביו יבוא אצלו וכן אחיו ובניהם, אבל יוסף לא אמר כן אלא אמר אתה ובניך ובני בניך, והטעם נראה משום שאדם מחשיב את עצמו למרכז של עולם, וכל תנועותיו והנהגותיו הם לפי מחשבה זו, וע"כ גם דיבורו כן שנשמע בשפתו שהכל נמדד בו וכנגדו ואומר שיבוא אביו ויבוא אחיו שהם אחיו שלו, אבל יוסף אינו כן אלא מחשיב ומודד דיבורו כפי מחשבתם ורצונותיהם של אחרים, וע"כ אמר והיית קרוב אלי אתה ובניך ובני בניך, כי יעקב אבינו דאגתו היא שיהיו בניו עמו ואין דאגתו שיהיו אחי יוסף עמו אצל יוסף, אלא עיקר דאגתו משום שהם "בניו", ולכן דיבר יוסף בלשון של רצון אביו ולא בלשון של רצון שלו.

ומלשון צוותא כדי לשמשו (ראה רש"י שם) מעצם בריאתם לכך, והוא ממעלתו לבד! ועל כן כל תלמיד חכם וירא שמים נקרא יחיד, וזה האמור בירושלמי ברכות דף ב' - תלמיד חכם שמת מי יביא לנו חליפתו! וכן בבראשית רבא אות צ"א - תלמיד חכם שמת אין אנו מוצאים תמורתו! והוא שאין ליחיד תמורה וחילוף שהרי אין דומה לו!

זה היה המעלה הגדולה של יוסף הצדיק, הוא גדול בגלל עבודת עצמו ולא שהוא מתגדל על ידי אחרים לומר אני לומד בישיבה פלונית! אני

חבר באגודה זו או אחרת! אני ראש... אלא כל גדולתו ממנו!

וזה בלבד מה שישרוף את עשו הרשע!!

*****

שתי סימנים אומר להם יוסף, סימן אחד שהוא מהול, וסימן שני שהוא מדבר בלשון הקודש. אבל קשה כי בפרשה הקודמת בפרק מ"א פסוק נ"ה כתוב: **ותרעב כל ארץ מצרים ויצעק העם אל פרעה ללחם ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו, ובמדרש רבה (מקץ עה"פ וירא יעקב כי יש שבר במצרים) כתוב: שכיון שחזק הרעב בארץ נתקבצו המצרים ובאו אצל יוסף, ואמרו לו תן לנו לחם, אמר להם יוסף - האלהים שלי אינו מאכיל את הערלים, לכו ומולו את עצמכם ואתן לכם אוכל! הלכו כל המצריים אל פרעה וכו' אמר להם פרעה שומים אתם פשעתם בנפשותיכם מפני מה לא הנחתם בבתיכם תבואה של שנים ושלוש וארבע שנים? אמרו לו כל תבואה שהיית בבתינו הרקיבה וכו' אף פת שהיית בסל הרקיב!! אמר להם פרעה -**

חידע !!

**הבחורים של השכונה התארגנו
למסלול הגדול תורה!**

**ברכות לבחורים החשובים והפעילים
דניאל שטיינר יהודה כהן חיים צבי בייליס**

לימוד יומי לילדים - בחורים בגילאים 11-14.

המקום: בית הכנסת הספרדי

השעה: כל יום בין 19:30-20:30

תפילת ערבית בשעה 21:00

נא להרשם בהקדם!! עד מוצאי שבת פרשת ויגש!!

כיצד קל!!

להרשמה: יהודה - 0525503653 בית: 025713161

דניאל - 0524338888 חיים צבי - 025713733

שבת

שחרית: 7:45

תהלים בנימ: 12:00

תהלים בנות: 1:15

חוזרים להלכות שבת

שיעור בהלכות שבת: 3:00

הרב דוד שרעבי

מנחה: 3:45

אבות ובנים: 19:00

הרב רפאל חקוק

חול

שחרית: 6:15

דף יומי: 20:00

הרב יצחק אלקיים

ערבית: 21:00

ימי חמישי

שיעור בחושן משפט: 21:00

הרב שלמה כהן

יש לו מתירין

שאלה: בשבת בבוקר מישוהו הרגיש שהמשולג"ט נתייבש. והוא ידע שאסור להוסיף מים, אבל לא היה יכול לסבול את זה שהמשולג"ט יבש, ולכן התחיל להוסיף מים קרים לתוכה. ומישוהו אחרת ראה אותו וצעק עליו להפסיק, ובסוף לא נפל לתוך המשולג"ט אלא כמה טיפות מים (שבודאי היה ששים כנגדם). האם מותר לאכול המשולג"ט?

הקדמה ליש לו מתירין: בדרך כלל איסור שנתערב בהיתר יש ביטול לאיסור, פעמים ע"י רוב ופעמים ע"י ששים. אבל באיסור שיש לו מתירין, לא רצו חכמים להחזיר ע"י ביטול אפילו באלף. והטעם שאין לו ביטול כתב רש"י וז"ל הואיל ויש לו מתירין לאחר זמן, לא יאכלנו באיסור על ידי ביטול עכ"ל^(א). שאין לנו להתיר עכשיו ע"י דיני ביטול אם יכול להמתין לאכול בהיתר בלי ביטול. למשל איסור "מוקצה" או "נולד" דינם כיש לו מתירין מפני שיש להם היתר לאחר שבת או יו"ט. ולכן אם נפל "נולד" לתוך היתר בשבת, אין להתיר לאכול התערובות בשבת אף אם יש אלף כנגד האיסור. אלא צריך להמתין עד אחר שבת, וממילא יהיה מותר.

המבשל בשבת: ישראל המבשל בשבת במזיד, המאכל נאסר מדין "מעשה שבת". אבל יש חילוק בין המבשל לאחרים. כלפי המבשל עצמו התבשיל נאסר לו לעולם, וכלפי אחרים התבשיל מותר להם במוצ"ש^(ב). ולכן לענין אם האיסור דינו כיש לו מתירין או לא, לכאורה יש חילוק בין המבשל עצמו לאחרים. אצל המבשל אין לו היתר לעולם, ולכן "אין לו מתירין". ולאחרים יש להם היתר במוצ"ש, ולכן "יש לו מתירין".

בנידן דידן: ולכן בנידן דידן, לכאורה כיון שלאחרים דינו "שיש לו מתירין", לכן אין היתר להם לאכול המשולג"ט עד מוצ"ש. ואף שלא נפל לתוך המשולג"ט אלא כמה טיפות מים, ובודאי יש ששים במשולג"ט כנגדם, מ"מ אין לו ביטול להמים שנאסרו משום שיש לו מתירין. אבל לענין המבשל עצמו, כיון שאצלו דינו כ"אין לו מתירין", נמצא ששייך דינו ביטול. עכ"פ נמצא שהמבשל עצמו מותר לו לאכול התבשיל מיד בשבת, ואחרים צריכים להמתין עד מוצ"ש. ונמצא שדין להקל להמבשל עצמו יותר מאחרים!^(ג)

מין באינו מינו: יש לדון אם אפשר להקל מטעם אחר. ע' בטור יו"ד ר"ס קב בשם ר"ת (והובאה בש"ע שם למעשה) שכתב שהא אמרינן דבר שיש לו מתירין אין לה ביטול אפילו באלף, היינו דווקא כמין במינו. אבל מין בשאינו מינו יש לה ביטול^(ד). ולכן לכאורה בנידן דידן י"ל שהמים של איסור אינו אותה מין של המשולג"ט, ולכן יש להקל ע"י ביטול. אבל באמת אין להקל מטעם זה, שהא ע"ש בש"ך שכתב שכל תבלינים ורכיבים השייכים לתבשיל זה נחשב כמין במינו לענין דין של "יש לו מתירין"^(ה). למשל, מים ומלח בעיסה דינה כמין במינו, כיון שהוצרכו לעיסה. ולכן ה"ה מים ומשולג"ט יהיה דינה כמין במינו לענין זה, ועדיין שייך הדין של "יש לו מתירין" שאינו בטל אפילו באלף^(ו).

המאכל מתקלקל: יש לדון אם אפשר להקל מטעם אחר. ע' בש"ע ס' קב ס"ד שכתב שלא אמרינן "יש לו מתירין" אם המאכל יכול להתקלקל ע"י המתנה. והסבר לזה הוא מפני שאין זה נחשב כיש לו מתירין, כיון שבשעה שיהיה להם היתר לא יהיה כמו שהיה מלפני זה. וא"כ בנידן דידן יש לטעון, שאין המשולג"ט במוצ"ש שווה כמו שהיה בשבת עצמה! אבל ע"ש שמשמעות הסוגיא שאין קילקול מעט מספיק^(ז), ובפרט כאן שבאמת אין המאכל מתקלקל רק שהזמן סעודת שבת עבר^(ח). ולכן אין לסמוך להקל מטעם זה.

אינו ניכר: אבל לכאורה יש להקל מטעם אחר. ע' ברמ"א יו"ד ס' קב ס"ד שכתב שלא אמרינן "יש לו מתירין" אלא דווקא באופן שהאיסור היה בעין לפני שנתערבו. אבל אם לא נאסר אלא בתוך התערובות, נמצא שלעולם לא היה ניכר בפני עצמו, ובוהא אמרינן ששייך ביטול. למשל, ענבים שזב מעליה יין בשבת, בדין הוא שאסור לשתות היין מדרבנן (גזירה שמא יבוא לסחוט בידים). ואיסור זה הוא איסור "נולד", ואינו אסור אלא בשבת עצמה, ולכן דינו כאיסור שיש לו מתירין. ולכן אם נפל היין לתוך יין אחרת, אינו בטל אפילו באלף. אבל אם מתחילה נפל ענבים לתוך יין, ונתבקעו בתוך היין, בזה אמרינן שיש להם ביטול^(ט). שהא היין של איסור "נולד" לא היה ניכר מעולם. ולפ"ז י"ל שה"ה בנידן דידן. כיון שהמים לעולם לא היה נאסר עד שנתבשל, ובזמן הבישול כבר היה בתוך התערובות, נמצא שלעולם לא היה ניכר באיסורו. ולכן אין שייך לאסור מדין "יש לו מתירין". וכעין זה כתב במג"א ס' שיה סק"א^(י).

ואם אין ששים: כל זה הוא לענין אם היה ששים נגד המים, שיש להקל ע"י ביטול משום שהאיסור לא היה בעין וכדנ"ל. אבל אם לא היה ששים, בודאי אין לה ביטול. שהא נאסרו המים, וחזרו לאסור כל המשולג"ט. ואף אם היה נשאר על האש עד שנתייבש כל המים, מ"מ כבר נבלע לתוך המשולג"ט^(יא).

(א) ע' בטור יו"ד ס' קב סק"א וסק"ה לענין מנ"ח רש"י ור"ן לענין טעם החומרה של דבר שלי"מ. (ב) ש"ע ס' שיה ס"א. (ג) כ"כ צמח"א יו"ד ס' קב סס"ד. אצל ע' צמח"א א"ח ס' שיה סק"ב שכתב להחמיר גם לו עד מוצ"ש, וכתב לדחות ששמן גם דעת הרמ"א כן. וע"ש סברתו. וע' צמח"א ציטוירים סק"ה שנדחה רלוות המג"א, ופסק שנתיר לו גם בשבת עומה וכשיטת הרמ"א (בפסעות). וע' צמח"א ש"ד סק"גו שפי' הרמ"א כפשוטו. אצל מסיים ש"ע אף שייך לומר שיש לו היתר אף כי ביום, שעי"ז נמלא שדין של יו"ט ויתר קל מאחרים בענין זה, ונמלא שקללתו וקחתו. וע' צמ"א ס' שיה סק"ה שהביא מנ"ח המג"א והחיד"ו בזה. (ד) סברא לזה ע' צמ"א ונ"ח בשם הרמ"א. (ה) ש"ע ס' קב לעדת הרמ"א. אצל ע' צמח"א צ"ח ס' תתק"ק סק"ז שפלט על הש"ך. (ו) ע' צמח"א ס' שיה סק"ה לענין המבשל בשבת. (ז) ע"ש בגר"א שהביא מקור לזה מסי' לענין שלא לרדף להולות הולאות. שאין דין דשלי"מ נמקום הפסד. וע"ש מנ"ח רמ"א ושי"ך לענין אם לרדף הפסד גרידא או הפסד מרובה. ומוסיף לזה ע' צמח"א על הש"ע ס' שיה סק"ה שהביא שדעת המהרש"ל להחמיר בזה נגד הש"ע. (ח) אצל ע' צמח"א שבת ד"א ס' יח הערה ח שהביא פוסקים שדן לענין אם עשוי"ט נחשב כ"מקום לרדף". לענין מעשה שבת של מלאכה דאורייתא בשוגג שהלכה להקל במוקדם לרדף ע"ש. (ט) ע"ש צמ"א סק"ה וצמ"א סק"ז. (י) וכן הסכים ר"ש של' למעשה צמח"א דידן. [ולפ"ז לענין הנידן לע' צמ"א ג' ל"ל שהיו מודרים לענין תבשיל שכבר נאסר ממוצ"ש מעשה שבת צמח"א, ואח"כ נתערבו בהיתר של ששים. או לענין אם נפל החיוב חי לתוך תבשיל שאף לאחר נפילה עדיין ניכר החיוב. ובה"ה יש מנ"ח אם שייך להקל להמבשל עצמו ויתר מאחרים. אצל אלטו הביטול והתערובות צ"ח כאחד, ולכן יש להקל וכדנ"ל. (יא) ושמעתי חידוש מר"ד של, שאם מיד שפך כל המים, והמים עדיין לא הגיע ליס"ב, נמלא שאין המים זה נאסרו אף שהיה בתוך כלי ראשון. ומה שנאסר בעל בששים וכפי הגדרים שנכתב למעלה. [אצל, הא שאלתינו שהמים נתן טעם לתוך העשוי"ט יש לדון אם ככלל יש טעם למים. אצל אף אם אינו נתן טעם, מ"מ לכל הפחות דינו כמין במינו בזה שעדיין לרדף ציטול בששים כדפסקנן.]

כוס תנחומין

הר שמעון זכאי

יושב שבעה על פטירת אמו

ברחוב יהויריב 8

שמואל הנביא - ירושלים

המקום ינחם אתכם ולא תוסיפו לדאבה עוד